

Tisková zpráva SZM č.1/2015 z 15. 1. 2015

Ohlédnutí za rokem 2014 ve Slezském zemském muzeu

Slezské zemské muzeum společně s Moravským zemským muzeem a Národním muzeem v letech 2014 až 2018 slaví významná jubilea, dvě stě let své existence. Při této příležitosti vytvořily společný projekt s názvem Strážci paměti: 200 let muzejnictví v České republice. Jeho cílem je nejen oslava jednotlivých výročí, ale také připomenutí významu muzejnictví, tradic i historie paměťových institucí i důležitost jejich činnosti. Společný projekt tří muzeí - Projekt Strážci paměti. 200 let muzejnictví v České republice byl zahájen unikátní výstavou Unikáty zemských muzeí.

Slezské zemské muzeum si v loňském roce připomnělo dvě staletí své existence. 1. května 1814 bylo zpřístupněno první veřejné muzeum na území dnešní České republiky, v jehož tradici Slezské zemské muzeum pokračuje. Slezské zemské muzeum proto k připomenutí svého významného jubilea v roce 2014 připravilo celou řadu výstav, koncertů a akcí. Oslavy započaly na přelomu dubna a května a pokračovaly až do konce roku 2014.

„Když jsme v roce 2009 začínali s oživením Slezského zemského muzea, velmi jsme si přáli, abychom do jubilejního roku dokázali pro naše návštěvníky zlepšit alespoň něco málo. Jsem proto velmi rád, že dnes může ve zrekonstruované Historické výstavní budově návštěvníky přivítat unikátní zemská expozice Slezsko, oceněná národní cenou Gloria Musaealis, expozice Doba zmaru a naděje v Národním památníku II. světové války, skleníková expozice, zookoutek a revitalizovaný park v Arboretu v Novém Dvoře a mnoho dalšího. Zásadním počinem je i příprava šestisvazkového díla o slezském kulturním dědictví či unikátní publikace Příroda Slezska. Pevně věřím, že programem, který jsme připravili pro jubilejní rok, zaujmeme a potěšíme naše tradiční i nové návštěvníky,“ uvedl ředitel SZM Antonín Šimčík v předvečer jubilea.

U příležitosti oslav tak SZM připravilo dvě hlavní výstavy projektu a to výstavu Země a její muzeum a Země a její pán, která trvá až do 29. března 2015. Historii muzea kromě výstavy Země a její pán v Historické výstavní budově ukázaly také výstavy v Památníku Petra Bezruče, v Arboretu Nový Dvůr, v Národním památníku II. světové války či v Areálu čs. opevnění Hlučíně-Darkovičkách.

Slezské zemské muzeum získalo cenu Nominace EMYA 2014 – European Museum of the Year Award 2014 za vybudování unikátní dynamické Expozice Slezsko. Nominace na cenu EMYA je tak dalším z řady úspěchů, které si Slezské zemské muzeum vydobylo od roku 2009.

„Rok 2009 byl pro Slezské zemské muzeum zlomový, neboť započal proces transformace, který proměnil muzeum v moderní konkurenceschopnou instituci. Díky vizi a pílí získalo SZM už dvakrát národní cenu Gloria Musaealis a nyní se mu dostalo uznání i od zahraničních odborníků. Nominace nás těší o to víc, že přišla v době, kdy naše muzeum slavilo 200 let své existence, krásnější dar jsme si k tomuto výročí nemohli přát,“ uvedl ředitel Slezského zemského muzea Antonín Šimčík.

Dalším úspěchem Slezského zemského muzea je také zajisté první umístění Arboreta Nový Dvůr na Floře Olomouc. Novodvorské arboretum zaznamenalo skvělý úspěch na letní olomoucké Floře - získalo 1. místo za nejlépe řešenou expozici v rámci společné prezentace Unie botanických zahrad. Obstálo tak v konkurenci sedmi účastníků z celé republiky.

Během roku 2014 také nezaostávala ani publikační činnost Slezského zemského muzea. V posledních měsících roku vydalo SZM publikace k hlavním výstavám Země a její muzeum, od kolektivu autorů Jiřího Šíla a Jany Koudelové, Země a její pán od Ilony Matejko – Peterka a kolektivu a publikaci u příležitosti 200. výročí založení Slezského zemského muzea: Museum Silesiae. Jedná se o navazující sérii publikací, které SZM od roku 2011 vydává o historii a kulturním dědictví Českého Slezska v rámci projektu Slezsko: Paměť - identita - region.

Ohlédnutí za lety 2009 – 2014

V prosinci roku 2008 jmenoval ministr kultury Václav Jehlička ředitelem muzea vítěze výběrového řízení Antonína Šimčíka.

Od roku 2009 tak prochází Slezské zemské muzeum zásadní transformací a modernizací, v souladu se schválenou Konceptí rozvoje SZM 2009–2014. Celé spektrum vnitřních opatření a inovací přineslo postupně výrazné zvýšení efektivity práce. Podařilo se tak připravit řadu nových výstavních projektů, vydat mimořádné publikace a k těm nejviditelnějším změnám náleží zásadní zlepšení zabezpečení infrastruktury a zvýšení komfortu pro návštěvníky. Symbolem těchto změn je bezesporu rekonstrukce Historické výstavní budovy. Rok a půl trvající akce přišla na 97 milionů korun, financována byla z rozhodující části evropskými dotacemi. Architektonické památce z konce 19. století vrátila její někdejší krásu a muzeum tak získalo důstojný stánek pro prezentaci svých fondů na úrovni třetího tisíciletí.

Nová expozice Slezsko, otevřená spolu s rekonstruovanou Historickou výstavní budovou v roce 2012, vychází z dynamické koncepce. Sbírkové předměty se v ní průběžně mění a poskytují tak návštěvníkům příležitost seznámit se s širokým spektrem témat, která se vztahují k přírodnímu i kulturnímu bohatství Slezska. Toto pojetí je novátorské i v kontextu celého českého muzejnictví – muzeum za expozici a projekt rekonstrukce výstavní budovy obdrželo národní cenu Gloria musaealis, v roce 2014 pak získalo i nominaci v nejprestižnější evropské soutěži o Evropské muzeum roku (European Museum of the Year Award).

Úspěšně se podařilo dokončit také rekonstrukci Národního památníku II. sv. války instalací expozice Doba zmaru a naděje (2009–2010). I tato expozice byla oceněna národní cenou Gloria musaealis a těší se zasloužené pozornosti návštěvníků. Historickým mezníkem se stala i adaptace Janottovy vily na sídlo knihovny.

Od ledna 2013 tak jsou statisíce knih uloženy v bezpečných depozitářích, přičemž moderní zázemí bylo vytvořeno rovněž pro badatele a zaměstnance. Vedle toho se zdařily i rekonstrukce a opravy mnoha dalších objektů – paláce Razumovských, Památníku Petra Bezruče, Muzeologického centra, skleníkové expozice a jiných objektů v Arboretu Nový Dvůr i jinde.

Jubilejní rok tak Slezské zemské muzeum uzavřelo s týmem, který v průběhu posledních šesti let dosáhl mimořádných výsledků, s výrazně modernizovanou infrastrukturou, významnými partnery, vysokou návštěvností a se slibnými vyhlídkami na další rozvoj. Svědčí o tom i fakt, že v roce 2008 byla roční návštěvnost muzea cca 60 000 návštěvníků a v loňském roce Slezské zemské muzeum navštívilo téměř 120 000 návštěvníků.

Co čeká Slezské zemské muzeum v roce 2015

V únoru 2015 budeme mít možnost zhlédnout jedinečnou slezskou památku – dukát Přemka Opavského, zapůjčený na pouhých 7 dnů ze sbírky Národního muzea. Výjimečné představení tohoto unikátu je součástí zemské výstavy Země a její pán, která je instalována v Historické výstavní budově. Autoři zde připravili reprezentativní kolekci památek připomínajících historii správy ve Slezsku. Díky velké vstřícnosti řady partnerských subjektů z tuzemska i zahraničí má návštěvník možnost poznat mnoho nového. Jak je tomu u zemských výstav zvykem, i tentokrát výstavu doprovází výpravný vědecký katalog, který nejen přibližuje jednotlivé exponáty, ale současně uchová informace o kulturním bohatství Slezska pro další generace. Projekt zemských výstav, který je součástí připomínání muzejního jubilea, bude letos pokračovat závěrečnou výstavou Neklidné století. Poprvé se pokusíme propojit společným tématem čtyři expoziční areály – Historickou výstavní budovu, Arboretum Nový Dvůr, Národní památník II. sv. války a Památník Petra Bezruče. Upozorníme na dramatické události i nečekané souvislosti, jejichž doklady jsou uchovány ve sbírkách řady muzeí. Připomeneme budování republiky i katastrofu 2. sv. války, proměny přírody a krajiny i sílu lidské solidarity, instalujeme pomník Lidické děti Marie Uchytlové.

V letošním roce opět uspořádáme již po šesté Slezskou muzejní noc, ve které s námi spolupracuje na 20 dalších kulturních institucí.

V novém roce budeme nadále spolupracovat i na společném projektu tří nejstarších muzeí České republiky 200 let muzejnictví. Strážci paměti. Tematicky budou společné aktivity zaměřeny na rozšíření služeb pro návštěvníky se speciálními potřebami. Pro velký úspěch v loňském roce bude

výstava Unikáty zemských muzeí opět k vidění i letos a to u našich slovenských sousedů v Bratislavě.

Hodláme i nadále pokračovat na zlepšování muzejní infrastruktury. Vedle výstavby centrálního depozitáře bude zahájena také rekonstrukce tzv. Müllerova domu a přilehlé zahrady navazující na Historickou výstavní budovu. Přípravujeme projekt smart muzea DOV 2020 – expozice SZM v Dolní oblasti Vítkovice za 50 mil euro, do kterého se zapojilo kromě SZM také DOV, Moravskoslezský kraj, několik škol, včetně univerzity. V neposlední řadě také dotaci z IROP v létě 2015 na expoziční skleník J. G. Mendela v Arboretu Nový Dvůr s unikátní muzejní expozicí přírodnin.

Jsem přesvědčen, že – byť drobnými krůčky – postupně dosáhneme standardu moderního evropského muzea, které svými službami potěší co nejvíce návštěvníků.

Příloha: Stručný přehled vývoje SZM 2009 - 2014

Kontakt pro novináře:

Mag. Leszek Jodlinski M.A., vedoucí oddělení OMK (ENG/D/PL)
Slezské zemské muzeum
tel.: +420 553 622 999; mobil: +420 603 868 183
e-mail: jodlinski@szm.cz

Ing. Štenclová Jana, DiS., manažerka pro marketing (CZ)
Slezské zemské muzeum
tel.: +420 553 622 999 mobil: +420 733 376 234
e-mail: stenclova@szm.cz

Příloha: **Stručný přehled vývoje SZM 2009 – 2014**

Výchozí stav

Na počátku roku 2009 se Slezské zemské muzeum nacházelo ve velmi neutěšeném stavu. V organizaci nefungovala většina základních systémů – řízení, interní komunikace, BOZP a PO, evidence majetku, evidence sbírky, péče o sbírku, správa majetku, zejm. správa objektů a areálů. Organizace nebyla výzkumnou organizací, a tudíž nemohla žádat o granty a institucionální podporu. V tomto kontextu, při absenci vhodných výstavních prostor, moderního přístupu k muzejní prezentaci a práci se sbírkou, se nedařilo zaujmout návštěvníky ani partnery. Obecně se o instituci hovořilo jako o SPO v kritickém stavu. Blíže o stavu v roce 2008/9 Koncepce rozvoje SZM na léta 2009-2014 na www.szm.cz (sekce Dokumenty).

Co se zatím podařilo

Věda, výzkum a vzdělávání:

2009 – prosazení dodatečného zařazení mezi výzkumné organizace Ministerstva kultury s roční institucionální podporou VaV od roku 2011. (cca 3 mil. ročně)

2011-2015 – zisk mezioborového výzkumného grantu z NAKI (Slezsko: paměť, identita, region); řada výstupů, včetně šesti zemských výstav a série 6 publikací odrážející stav poznání kulturního dědictví ve sbírkách SZM a dalších institucí (vznikne nejvýznamnější vědecký výsledek ke 200 jubileu činnosti) – 21 mil.

2012-2015 – projekt OPVK „Zkvalitnění výuky muzejní konzervace a restaurování“ se Slezskou univerzitou a VŠB – TU Ostrava

2013 – vydána unikátní syntéza Příroda Slezska. (5. místo Gloria Musaealis 2014)

Prezentační činnost: (návštěvnost 2008 – cca 60 000; 2014 – cca 110 000)

2009-2010 – expozice Doba zmaru a naděje na národním Památníku II. sv. války (2010 oceněno národní cenou Gloria musaealis)

Od 2010 zahájeno pořádání nových akcí pro veřejnost

2010-2012 – rekonstrukce Historické výstavní budovy s expozicí Slezsko; ROP Moravskoslezsko (2013 oceněno národní cenou Gloria musaealis a Stavba roku MSK)

2012- projekt euroregionu Silesia – průvodci do všech areálů SZM (česky, polsky, německy, anglicky)

2014 – nominace na EMYA 2014 – čestné uznání European Museum of the Year Award 2014

Obnova infrastruktury:

2009-2010 – rekonstrukce paláce Razumovských (centrální administrativní budova; sníženy náklady na energie)

2009 – vybudování zookoutku v Arboretu Nový Dvůr

2010-12 – rekonstrukce Historické výstavní budovy a vybudování expozice Slezsko (ROP Moravskoslezsko)

2010 – dotace SMO na SHP a studii využití Blücherova paláce

2010 – vybudování malé skleníkové expozice v Arboretu Nový Dvůr
2010-2014 – vybudování a rozvoj centrálních laboratoří a ateliérů pro restaurátory a kurátory
2010-2014 – obnova infrastruktury a vybavení Arboreta (pořízení nových strojů, opravy objektů, pěstební plocha, komunikace, alpinum atd.)
2012-2013 – rekonstrukce Janottovy vily na Knihovnu SZM (vědecká knihovna s depozitáři s cca 300 000 svazky).
2012-13 – výstavba garáží a dílen v Opavě
2013 – rekonstrukce historické terasy u zámku v AND
2013 – PD na nový expoziční skleník J. G. Mendela v AND s unikátní muzejní expozicí přírodnin
2013 – dotace na centrální depozitář SZM (207 mil.)
2013 – dotace na rekonstrukci Müllerova domu a zahrady (38 mil.)
2014 – zahájena spolupráce na přípravě projektu DOV 2020, expozice SZM v Dolní oblasti Vítkovice

Další oblasti

Zlepšení péče o zaměstnance (zvýšení průměrné mzdy, sick days, zlepšení informovanosti, BOZP apod.)

V cílovém roce koncepce dosažena stabilita týmu (minimální fluktuace i přes velmi nízkou úroveň mezd).

Dobré výsledky při kontrolách FÚ, FŘ, OIP, NKU, ROP, MF a MK.

Zásadní zlepšení ochrany sbírek (vybavení laboratoří, systémy elektronické ochrany a monitoringu ad.)

Rozvoj IT a IS.

Významný nárůst úspěšnosti při získávání grantů a zlepšení ekonomické situace.

Významný nárůst akvizic sbírkových předmětů.

Významný nárůst publikační činnosti i v oblasti popularizační produkce (materiály k výstavám apod.)

Navázána řada partnerství v ČR i zahraničí.